

De Plaatselijke Kiesvereniging van de SGP te 's-Gravendeel heeft kennis genomen van het voorstel om lijstverbindingen bij verkiezingen af te schaffen en wil langs deze weg haar bezwaar uiteenzetten.

In Nederland kennen we een democratisch politiek stelsel, gebaseerd op evenredige vertegenwoordiging van alle stemgerechtigde Nederlanders. De meest democratische vorm is een parlement zo groot als het aantal stemgerechtigden. Dat is tegelijk ook het minst praktisch uitvoerbare en daarmee het minst slagvaardige scenario. Helemaal aan de andere kant van het spectrum van vertegenwoordiging en slagvaardigheid is een tweede kamer met één zetel. In Nederland kennen we daar een praktische tussenoplossing voor, die rekening houdt met evenredigheid van volksvertegenwoordiging en praktische uitvoerbaarheid, met bijvoorbeeld 150 leden voor de Tweede Kamer.

De wijze van organisatie van verkiezingen en het verdelen van (rest)zetels mag geen onderwerp zijn van politieke voorkeur. Een ieder die zich bezighoudt met de wijze van verkiezingen en het verdelen van (rest)zetels dient zich te richten op die invulling, die over alle partijen heen én over de jaren heen rekenkundig het dichtst bij de verdeling van het aantal stemmen komt.

Ergens in het verleden is bepaald dat restzetelverdeling in veel politieke organen bepaald worden op basis van grootste gemiddelden. Dit leidt ertoe, dat grote partijen relatief meer restzetels toegewezen krijgen dan kleine partijen. Zelfs zo, dat grote partijen soms meer dan één restzetel toegewezen krijgen. Hiermee is het gewicht van een stem op een grote partij over de jaren heen structureel groter dan het gewicht op een kleine partij. Dit gaat in tegen het beginsel van de democratie. Volgens de methode van D'Hondt kreeg het CDA bij de verkiezingen Tweede Kamer 2002 zelfs twee restzetels en de ChristenUnie geen. Rekenkundig gezien: 41,895 kamerzetels voor het CDA wordt afgerond op 43 kamerzetels en 3,804 kamerzetels voor de ChristenUnie wordt afgerond op 3 kamerzetels. Deze wijze van afronden is bijzonder creatief, maar niet representatief. Een democratische verdeling van de kamerzetels zou rekenkundig over veel verkiezingen heen dicht bij de verdeling van het aantal stemmen komen. Met de restzetelverdeling op basis van grootste gemiddelden structureel niet. Dat kan in de praktijk inhouden, dat een restzetel bij een partij met totaal andere uitgangspunten terecht komt.

Tot op heden kennen we in Nederland de mogelijkheid om lijstverbindingen aan te gaan. In praktische zin wordt het negatieve effect van de restzetelverdeling op basis van grootste gemiddelden enigszins beperkt, doordat ook kleinere partijen iets meer kans maken op een restzetel. Daarbij geldt als extra argument dat een restzetel dan eerder bij een partij komt die in het politieke spectrum dichtbij staat.

Het voorstel om lijstverbindingen af te schaffen, houdt in dat de zetelverdeling nog minder evenredig wordt en houdt tevens in dat er vanuit de kiesraad bewust meer gewicht aan stemmen op grote partijen toegekend wordt dan aan stemmen op kleine partijen. Wij maken daar bezwaar tegen.

In het 'Advies over restzetelverdeling bij het afschaffen van Lijstencombinaties' wordt bovenstaand effect gebagatelliseerd. In dat advies staat zelfs dat vooral kleine partijen hebben geprofiteerd van de lijstverbinding. Dat klinkt alsof kleine partijen meer dan evenredig begunstigd worden bij de restzetelverdeling, terwijl dat bepaald niet het geval is. Het wordt zelfs als een misverstand benoemd dat het in het voordeel van kleine partijen werkt, terwijl de praktijk juist laat zien dat kleine partijen juist een lijstverbinding aan 'moeten' gaan om de negatieve effecten van de huidige restzetelverdeling te beperken.

Vaak wordt in dit licht de wens van slagvaardigheid van politieke partijen genoemd en dat het om die reden beter is om vooral grote partijen te hebben. Op zichzelf zou dat zo kunnen zijn, maar dat staat op gespannen voet met de wens van evenredige volksvertegenwoordiging. Ook onze kiesvereniging ziet graag slagvaardige besluitvorming, maar de problemen die de slagvaardigheid in de weg staan komen niet door lijstverbindingen. Die hebben heel andere oorzaken en moeten dan ook bij de betreffende bron aangepakt worden.

Onze kiesvereniging kan zich vinden in het afschaffen van lijstverbindingen als tegelijk de evenredigheid van de zetelverdeling verbeterd wordt. Daar zijn meerdere mogelijkheden voor, zoals:

- *De kiesdrempel zover verlagen dat precies alle zetels verdeeld zijn, ofwel het systeem van grootste overschotten. Dit is statistisch eerlijk en evenredig.*
- *Restzetels verdelen met reststemmen*
  - o *Stap 1: Verdelen van de 'hele' zetels op basis van de kiesdeler.*
  - o *Stap 2: De reststemmen van de vorige verkiezingen worden opgeteld bij de reststemmen voor het verdelen van de restzetels*
  - o *Stap 3: Rekenkundig zodanig afronden dat het aantal restzetels precies verdeeld is.*
  - o *Stap 4: Overgebleven reststemmen bewaren tot de volgende verkiezingen*
  - o *Dit is rekenkundig eerlijk en evenredig.*

Wij geven graag nadere toelichting op onze zienswijzen en aangedragen alternatieven.

Met vriendelijke groet,

M.A. de Jong   Voorzitter
H.Dorst   Secretaris